

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 14 listopada 2024 r.

Pozycja 242

POSTANOWIENIE

z dnia 13 maja 2021 r.

Sygn. akt Ts 94/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Rafał Wojciechowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.O. w sprawie zgodności:

art. 64 i art. 64a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, ze zm.) w zakresie, w jakim „uniemożliwia osobom zobowiązanym do wnoszenia opłat za pobyt ich wstępnych w domu pomocy społecznej (art. 61 ust. 1 pkt 2 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej [...]) złożenie wniosku i uzyskanie zwolnienia z obowiązku wnoszenia tychże opłat z powołaniem się na naruszenie przez tychże wstępnych obowiązków wynikających z treści władzy rodzicielskiej przy jednoczesnym braku orzeczeń sądowych stwierdzających naruszenie tychże obowiązków wskazanych enumeratywnie w art. 64a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (...)", z art. 30, art. 30 w związku z art. 32 ust. 1, art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 64 ust. 2 w związku z art. 84 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 8 czerwca 2020 r. (data nadania) J.O. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Wnioskiem z 2 listopada 2017 r. skarżąca wystąpiła o zwolnienie jej w całości z opłaty za pobyt ojca w Domu Pomocy Społecznej „[...]” w B. (dalej: DPS). Podstawę faktyczną wniosku stanowiły szczególne okoliczności z przeszłości, polegające na stosowaniu przez ojca wobec skarżącej przemocy domowej. Obarczenie jej obowiązkiem finansowania jego pobytu w DPS jest, jak podkreśla skarżąca, rażąco niesprawiedliwością i jest sprzeczne z elementarnymi zasadami współżycia społecznego.

Decyzją z 17 kwietnia 2018 r. (Nr [...]) Zastępca Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w K., działający z upoważnienia Prezydenta Miasta K., odmówił skarżącej całkowitego zwolnienia od 2 listopada 2017 r. z – ustalonej w decyzji własnej z 20 paź-

dziennika 2015 r. (Nr [...]) i zmienionej decyzją z 9 czerwca 2017 r. (Nr [...]) – opłaty. Organ stwierdził, że przemoc domowa, której stroną była w przeszłości ofiarą, nie może zostać uznana za sytuację wyjątkową. O ewentualnym zwolnieniu – na skutek doznanych w przeszłości krzywd – powinien zdecydować sąd i dopiero takie orzeczenie mogłoby być podstawą do zastosowania zwolnień określonych w art. 64 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, ze zm.; dalej: u.p.s.). Zdaniem organu zebrane dowody nie wskazują na to, aby ojciec skarżącej został pozbawiony władzy rodzicielskiej – a tylko ta okoliczność mogłaby stanowić podstawę do uwzględnienia jej żądań.

Po rozpatrzeniu odwołania skarżącej Samorządowe Kolegium Odwoławcze w K. decyzją z 20 czerwca 2018 r. (nr [...]) utrzymało w mocy decyzję organu pierwszej instancji. Rozstrzygnięcie to zostało zaskarżone przez skarżącą.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w G. wyrokiem z 7 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]) oddalił skargę na powyższą decyzję. W uzasadnieniu wyroku wskazał, że skarżąca nie przedstawiła dowodów na spełnienie przesłanki, o której mowa w art. 64a u.p.s. Tym samym pozbawiła organ możliwości zwolnienia jej od ustawowego obowiązku wnoszenia opłaty za ojca przebywającego w DPS ze względu na przesłankę określoną w tym przepisie. Sąd podkreślił również, że ustawodawca nie uzależnił obowiązku ponoszenia opłat przez krewnych (wstępnych i zstępnych) od okoliczności subiektywnych, takich jak wzajemne stosunki w rodzinie. Okoliczności tych nie bada organ administracji. Dlatego też twierdzenia skarżącej (co należy podkreślić – nieuznane za niewiarygodne) należy traktować, zdaniem sądu, jako argumenty pozaprawne, bez znaczenia dla możliwości zwolnienia jej od wypełnienia obowiązku ustawowego.

Wyrokiem z 27 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]) Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną skarżącej.

W skardze konstytucyjnej stwierdzono, że doszło do naruszenia: godności skarżącej, a tym samym prawa do jej ochrony (art. 30 Konstytucji), zasady równości wobec prawa w związku z obowiązkiem poszanowania godności (art. 30 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji), a także zasady równości wobec prawa w związku z zasadą równej ochrony własności i innych praw majątkowych, jak też zasadą proporcjonalności w zakresie ustanawiania ciężarów i świadczeń publicznych (art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 64 ust. 2 w związku z art. 84 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

2. W myśl art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu trzech miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 27 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]) został doręczony pełnomocnikowi skarżącej 17 stycznia 2020 r. W skardze wskazano, że bieg terminu do jej wniesienia – z dniem 31 marca 2020 r. – uległ zawieszeniu na podstawie art. 15zszs ust. 1 pkt 10 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych

z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem Covid-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, ze zm.). Zdaniem skarżącej ponowny bieg terminu rozpoczął się 23 maja 2020 r.

Trybunał przypomina, że na podstawie przywołanego przez skarżącą przepisu zawieszeniu ulega jedynie bieg terminów procesowych i sądowych. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej ma natomiast charakter materialnoprawny, wyznacza on granice czasowe, w ramach których skarżący może korzystać z tego środka ochrony wolności i praw konstytucyjnych (zob. postanowienie TK z: 21 stycznia 1998 r., Ts 2/98, OTK ZU nr 2/1998, poz. 21; 6 grudnia 2012 r., Ts 193/11, OTK ZU nr 2/B/2013, poz. 165; 30 lipca 2014 r., Ts 21/14, OTK ZU nr 2/B/2015, poz. 147). Dlatego wskazane przez skarżącą regulacje nie mają zastosowania do terminu wniesienia skargi konstytucyjnej.

W związku z tym, że skarga konstytucyjna została złożona w Trybunale Konstytucyjnym dopiero 8 czerwca 2020 r. (data nadania), trzymiesięczny termin do jej wniesienia został znacznie przekroczony.

3. Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu i w związku z tym Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.